

Повторення. Ранній Новий
час в історії України.
Вступ: XIX ст.: доба
модернізації та
національного
відродження в Європі

АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ

Бесіда

- 1.** До яких держав були відділені українські землі на початку **XIX** ст.?
- 2.** Назвіть ці землі, чому і як вони опинилися під іноземною владою?

ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

Робота з історичним джерелом

Опрацювати документ і відповісти на запитання.

Із записів французького політика, сенатора К. Делямара (1869 р.)

«В Європі існує народ... 12,5 млн під російським царем і 2,5 — під Австро-Угорською монархією... має свою історію, відмінну від історії Польщі і ще більш відмінну від історії Московщини. Він має свої традиції, свою мову, окрему від московської й польської, має виразну індивідуальність, за яку бореться. Історія не повинна забувати, що до Петра I той народ... звався руським, ...а той народ, який ми нині зevamo руським, звався московинами, а їхня земля Московією».

Запитання

1. Про який народ згадує К. Делямар?
2. Чи можна стверджувати, що в цьому документі автор відстоює самобутність українського народу, зокрема відокремлення його від народу російського?
3. Чи були в той час на це підстави?

Етнос — спільнота людей, що проживають на спільній території, мають однакову мову, культуру, традиції.

ethnos

Нація — політична спільність людей, що проживає на одній території, має ознаки, характерні для етносу і можуть стати на захист своїх національних інтересів.

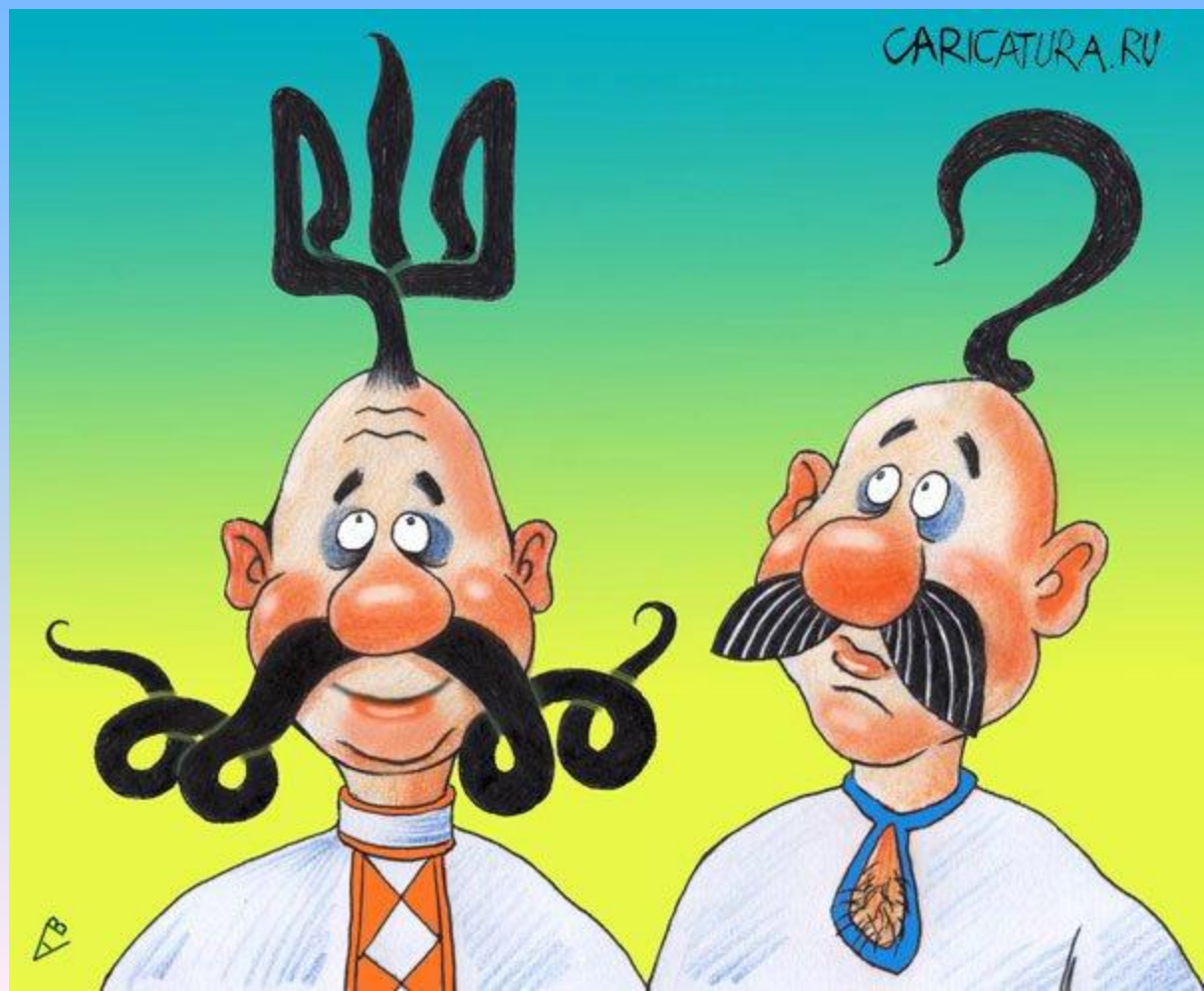
nation

nation

nation

nation

nation

Національне відродження — процес відновлення національних, політичних і культурних прав етносу, який перебував у залежності від іншої нації.

NATIONAL REVIVAL

Адміністративно-територіальний поділ українських земель у складі Російської та Австрійської імперій

Російська імперія

9 губерній, що утворювали 3 генерал-губернаторства:

Харківська

Чернігівська

Полтавська

Малоросійське генерал-губернаторство

Київська

Подільська

Волинська

Київське генерал-губернаторство

Катеринославська

Херсонська

Таврійська

Новоросійське генерал-губернаторство

Губернії поділялись на повіти. Існувало губернське правління. Дворянські збори

Австрійська імперія

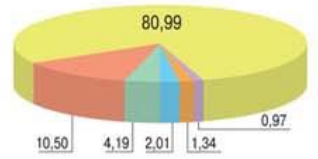
Галичина утворювала Королівство Галиції та Лодомерії. На чолі намісник, що призначався австрійським імператором. Королівство поділялось на округи (дистрикти), на чолі яких були старости. Буковина як окремий округ з 1786 р. була у складі королівства Галиції та Лодомерії. Із 1849 р. — окремий коронний край. Закарпаття — під владою автономного Угорського королівства. Поділялось на 4 жупи (комітати)

АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ПОДІЛ у 50-х роках XIX ст.

- Державні кордони наприкінці 1850-х років
 - ⊙ Межі та центри губерній Російської імперії, земель Австрійської імперії та князівств Румунії
 - ⊙ Межі та центри повітів Російської імперії, округів і комітатів Австрійської імперії
- Цифрами позначено губернії:
1 Варшавську	4 Люблінську
2 Седлецьку	5 Смоленську
3 Радомську	6 Ставропольську

СТАНОВИЙ ПОДІЛ НАСЕЛЕННЯ НАДДНІПРЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ на середину XIX ст. (у %)

- Дворянство
- Духовенство
- Міські стани (купці, міщани, цехові)
- Сільський стан (кріпосні та державні селяни, колоністи, військові поселенці)
- Військовий стан
- Різночинці

Робота з історичним джерелом

- Опрацюйте документ і скажіть, як ви розумієте слова Романа Шпорлюка про виникнення в другій половині XVIII ст. «нової України».

Історик Р. Шпорлюк про розширення української етнічної території в другій половині XVIII ст.

«Територіальні здобутки Росії в районі Чорного моря XVIII ст. революціонізували політичну й історичну географію України...

Згадані геополітичні рішення створили передумови для великих міграційних процесів, а ці процеси, своєю чергою, витворили нову українську етнічну територію, яка не мала прецеденту в усій попередній історії українського етносу. Зовсім серйозно можна говорити про виникнення нової України, істотно відмінної від історичної території українського поселення і від усіх державно-адміністративних структур, у яких українці жили в минулому. Важко знайти в Європі щось подібне до того, як українці змінили своє населення після 1750 р.».

Михайло Грушевський про Україну після поділів Речі Посполитої

«Польща впала — та й нас задавила», — казав Шевченко.

Впала польська держава, але доля українців не поправилася з того — особливо в тих українських землях, що відійшли під Росію. У тих землях, що одійшли до Австрії, нове правительство австрійське заходилося коло того, щоб поліпшити долю кріпаків українських, обмежити безграничну власть польських панів над ними. Дати більшу освіту селянам, міщанам і особливо духовенству, що зісталось єдиною освіченішою верствою серед українців. Перехід Галичини під владу Австрії був першим початком відродження українського життя в Західній Україні. Але в землях, які відійшли з-під Польщі під Росію, нічим не стало легше українському народові. Навпаки, сильна рука нового, російського начальства надала пануванню польського пана над українським холопом ще більшої сили і певності, якої не мало воно за безсилої, розколиханої держави Польської...»

Повторення вивченого на уроці

“Мовою
цифер”

“Знайди пару”

“Пригадай
карту”

2,5

3

19

9

2

85

15

3

3

15

4

12,5

ЕТНОС

втрата власної мови, культури і самосвідомості представниками народу, які перебувають в середовищі іншого народу

НАЦІЯ

процес відновлення національних, політичних і культурних прав етносу, який перебував у залежності від іншої нації

АСИМІЛЯЦІЯ

спільнота людей, що проживають на спільній території, мають однакову мову, культуру, традиції

Національне
відродження

політична спільність людей, що проживає на одній території, має ознаки, характерні для етносу і можуть стати на захист своїх національних інтересів

Адміністративно-територіальний устрій

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ:
1 ПРОЧИТАТИ
ВІДПОВІДНИЙ
ПАРАГРАФ ПІДРУЧНИКА;
2 СКЛАСТИ ТАБЛИЦЮ
“ЕТНІЧНИЙ СКЛАД
УКРАЇНЦІВ НА ПОЧАТКУ
ХІХ СТОЛІТТЯ”